

ጣ በ ኑ ረ ሃ ሀ ሶ ኑ ሀ

Աղյուսակ . . . 6 ՁԻ.

U R S U U Z U U

Surkhpul . . . 14 *Shp.*

Վեցամսեայ . . . 7 թր.

U U E P T Y U

Տարեկան 2. 60
Էկզամենայ 1. 50 Տոբար a

4 以 乙 加 卜 4

Ծանոցումն ասողը
20 ամսիս

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԻ ԱՐԵՆ ՋԱՆԻՔՆԵԱՐԻ ԵՎ ՇԱՐԱՐ

Վրդարան/ունք եւտ շին
սարան/ը

Անգլիոյ վեհապետին ու նախարարին այս յայտարարութիւնն հերէն և բազմաթիւ երեսփո-

Անդրիոյ կառավարութեան
այս նոր յայտարարութիւնները
ոչ պաշտօնական և ազատական
չրշանակներու մէջ գէշ տպաւո-
րութիւն ձգեցին և հակասական
երևացին գահաճառին ու Լօրտ
Լանստօնի յայտարարութեան ։
Բայց գրապէս քննելով մենք

Իսկ մեզ կը մնայ պատրաստ
 Ըլլալ այդ բարեպատեհ առի-
 թէն կատարելապէս կարենալ
 օգտուելու համար : Այդ առի-
 թը հետու Ըլլալ չը թուիր ,
 բայց մենք դեռ անպատրաստ կը
 գտնուինք :

f.

(Եւր. Գախարդ թիշեմ)

«Անոնք, գիտեմ, փափախ մը մէջ

«Սահմաններն ընդհանրապես քահանայի մը որ ներքին մտքով լի էր թուէր. մեղիքացին յառնարէն անկէ տեղեկութիւն մը ունէր : Քահանա՛. նշան բոլոր. որ չէր գիտեր . . . Քոստի մը վայրէտան յետոյ, եղիակոպոսը բացառելոց իւր հիւրին որ այդ քահանան իր զրահներն էր, բայց չէր կրնար գտնել հասկնալ . « որովհետեւ աւելցուց մէթրօքօթիլը , զոպուսմ .

ներով թէեւ Յոյն է, բայց Պուլ-կար է : » Զեզ կը թողում մըտա-ծել թէ ինչ կարժէ, պատրիարքա-կան բանադրանքին եւ թրքական հրացաններուն սպանալիքին տակ սա «յունական զգացումներն» անկեղ-ծութիւնը ի ծնէ Պուլկարներուն համար : Արդէն ձեզ յայտնի է որ Նոյն վարժութիւնը զո՞ն Բուցո-Վա-լաքները ամբողջապէս եւ հաստա-տեն մեր վկայութիւնը :

Աւելի լաւն է որ թիւերը մէջտե-ղեն են : Եւ երբ ես կը խօսիմ թիւերու մասին, անոնք յոյն վիճա-կագործութիւնը կ'ազդող թիւերէն չեն զորս չեմ գիտեր ուրիշ առած են : Այս թիւերը զարս ես կը ներկա-յացնեմ կապիւններ չեն իբր պուլ-կարաւորի չափազանցութիւն մը . որովհետեւ անոնք թրքական վիճա-կագործութեան թիւեր են : Եւ անա-ւատիկ :

1. — Մակեդոնիոյ ամբողջ բնակ-չութիւնը

Սելանիկի նահանգ	1,162,000	բնակիչ
Մանասարի »	710,000	»
Աքիպի »	880,090	»
Գումար	2,782,000	

1. — Բնակչութիւնը ցեղերու բա-ժանմամբ

Պուլկար	1,110,000	բնա.
Թուրք	412,000	»
Ալպանացի »	700,000	»
Բամազ (Խալապուր-նէր)	100,000	»
Բուցո-Վալաք	72,000	»
Սերպ	150,000	»
Հրեայ	80,000	»
Գումար	2,782,000	

3. — Բնակչութիւնը կրօնական բա-ժանմամբ

Մահմետական	1,100,000	բնա.
Պատրիարքականք (Յոյն, Սերպ, Բու-ցո-Վալաք եւ Պուլկար-պատրիարքական այս-վերջինները 300,000)	792,000	
Էքսարքականք	810,000	
Հրեայ	80,000	
Գումար	2,782,000	

Ոչ ինչ չունիմ աւելցնելու այս վիճակագրութեան վրայ, բայց մի-այն ձեռք ուղղութիւնը հրաւիրել համէլէնականութեան հնարքներուն վրայ որ կը կայանայ «Յոյներ» ա-նուանել թուրք պատրիարքականե-րը, ըլլան անոնք Պուլկարներ—որոնք այս պարագային մէջ 300000 են —կամ Բուցո-Վալաքներ : Այնպէս որ այս վերջինները վստահապէս աւելի բազմաթիւ են քան թուրք վիճակա-գրութեան ցոյց տուած 72000ը : Այս թիւերէն ելած հետեւութիւնը շատ ճշգրիտ կերպով լոյս ընծայուած է Տ. Տիւրքէֆէն՝ որ այժմ առեւտր-ական նախարար է իւր դժած 1904 ի արտաքին գործոց պրեստէին տեղե-կագործին մէջ : Այդ հետեւութիւնը այն է որ համեմատութիւնը Պուլկարնե-րու 1/3ին Յունաց 2/3ին դէմ ոչ մէկ հիման վրայ հաստատուած է : Այլ խնդրոյն պէտքեր յարմարցուած :

ԱԶԴ

Պարանոցէսի, Բարեկենդանի եւ Ե-րեկոյթներու համար Նաւէժտա Հայ գերս. խմբին կողմանէ բազմաթիւ զգեստներ փորձատելի զնով վարձու կը արտ. ին փափաքող կրնան գիտնլ Սրահ Պուլկարիա :

ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ ՀԱՅԵՐԸ

ԵՒ ԽՍԼԱՄԵՐԸ

ՊԱԹՈՒՄ, 26 Փետր.

Հայերը եւ թուրքերը իրարու դէմ հանելու նպատակաւ տա-րածուած ահարկու շշուկները ծանր գրգռութիւն մը առաջ բե-րին հայ եւ թուրք շրջանակնե-րուն մէջ, նոյնպէս ի Պագու : Այս կերպով կրօնամոլներուն վախ տրուեցաւ թէ՛ մղկիթները ու-ժանակով օգը պիտի նետուին : Այդ տեսակ շշուկներ կրնային բացատրել այն խժգոնութիւնները որ տեղի ունեցան, մանաւանդ թէ կառավարութիւնը ոչինչ ը-րաւ դադարեցնելու համար այդ ահարկու տարածայնութիւնները : [Որովհետեւ ինքն էր ձեռքի տակէ տարածայնող Խմբ.] :

Հայ պատուիրակութիւն մը վստահեցուց թուրք եւ պարսիկ հիւպատոսները թէ՛ հայերը բնա-միտք չունին բռնութիւններ գործելու եւ թէ կը բաւէ մտքերը հանդարտեցնելու համար, որ կառավարութիւնը աւելի ազդու միջոցներ ձեռք առնէ անոնց դէմ, որ կը գրգռեն իսլամները, որոնք ամբողջ բնակչութեան ութը տասներորդ մասը կը կաղ-մեն :

ՊԱԹՈՒՄ, 26 Փետր.

Խուզարկութիւններ տեղի ու-նեցան քաղաքին գործարարնե-րու թաղին մէջ, գտնուած զէն-քերը գրաւելու նպատակաւ :

Անկարգութիւնները տարած-ուած են նոյնպէս Կոնիս գաւա-ռին մէջ :

Պաթում գտնուող օտարական-ները շատ անհանգիստ են : Շատ մը իսլամներ գաղթեցին :

ՊԱԹՈՒՄ, 26 Փետր.

Ժողովուրդը զսպուած է : Սա-կարաններու գործերը դադարած են : Սակարաններու, դրամա-տուներու եւ Պագուի գործարան-ներու ներկայացուցիչները հե-ռագրեցին նախարարական յանձ-նախուժի նախագահին խնդ-րելով որ Չարը միջոցներ ձեռք առնէ որպէս զի իրենց կեանքը իրենց սեփականութիւնները ա-պահովուին :

ԴԱՎՐԷԺԻ ՀԱՅՈՒՆԵՍ

ԲԱՐԵԳՐ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴ ՀՈՎԱՆԵԱԻ

ԱՐԵՎԱԿԱՆՔԱՅԻ, ԵԱՀԵՇԱՀԻ

Սոյն ընկերութեան 1903—1904 տարւոյ առթիւ հրատարակած տե-ղեկագրէն կ'իմացուի թէ որչա՞փ նշտարար է գործնականապէս եւ գրապէս ծառայել կրթական եւ բա-րեսիրական գործին, եթէ այդ գոր-ծին ծառայելու կոչուած անձինք

սրտի մտք եւ անկեղծօրէն փա-փաքին ազգին շահն իրենց անձնա-կան շահերէն բարձր պահելու ազ-նիւ գաղափարականութիւնն ունե-նան . եւ ուղղակի ծառայեն այն նպատակին՝ որուն համար ասպա-րէզ են մտած :

Յիշեալ ընկերութեան տեղեկա-գրէն կ'իմացուի, թէ հազիւ 60—70 անդամուհի ունենալով կարե-ւի կը լինի բազմադիմ գործեր կա-տարել յօգուտ ազգին . օրինակ . պա-հնյ թաւրիզի մէջ աղջկանց հա-մար 2 արհեստանոց կար ու ձեւ եւն սովորեցնելու . պարբերաբար տարե-կան նպաստ տալ տեղական վար-ժարանաց մէկէ աւելի դաստարան-ներու ուսանողներուն . տեղացի չը-քաւոր ընտանիքներու կանոնաւոր նպաստ տալ . նոյնպէս եւ գաղ-թականներուն, եւ այս վերջինե-րուն շատ անգամ հայրենիք վերա-դառնալու կամ ուրիշ տեղեր գնա-լու համար թէ անցադրի եւ ճա-նապարհի ծախսերն ալ հոգսը . որ եւ է վարժարանի չքաւոր ուղակերտ-ներուն համազգեստ շինել . աղքա-տի թաղման ծախս վճարել . որ-գէղիւններ պահել սնուցանելով, հա-զուեցնելով եւ դաստիարակելով, եւ այս բոլորէն զատ, պահել քանի աւելի երկսեռ վարժարաններ Պարս-կաստանի խուլ անկիւններու մէջ, ուր ոչ առաջնորդ կայ, ոչ քա-հաւայ, ոչ եկեղեցի եւ ոչ ալ դաստիարակութեան անունը, բայց պէտք է մտածել մի միակ ընկե-րութիւն չէ կարող ամբողջ Պարս-կաստանի կամ Արապականի բո-լոր ուսումնականութեան հայ գիւղերու մէջ պէտք եղած ուսումնարանները (*) բանալ եւ պահել, հետեւաբար շատ բնական է գիտնալ, թէ զեռ-բանի, քանի՞ հայ գիւղերու բազ-մաթիւ մանուկներ զուրկ են կր-թութեան փրկարար բազմաթու-թեանէ, ուրեմն եւ նախապէս ոչ միայն ազատ ապրելու, այլ եւ բարոյապէս կորսուելու, քանի որ անոնք կը բնակին տարբեր ցեղե-րու եւ կրօնի պատկանող ժողո-վրդի մէջ : Այդ անմիջ եւ ան-գէտ զոհերու դժբաղդ վիճա-կը չի՞ հետաքրքրել արդեօք մեր հա-րուստ ազգայիններու ուղղութիւ-նը, չէ՞ կարելի արդեօք բարե-սիրտ հարուստ հայեր, հաւաքա-բար կամ անհատապէս իրենց ա-նունով եւ զիրենք անմասնցող մէջմէկ ուսումնարան բանալ ինչեւ ընկերութեան հսկողութեան տակ, վճարելով մէկ մի ուսումնարանի համար մօտաւորապէս 700—800) ֆը-րանք տարեկան : Ինչպէս կ'ընէ Մեծ-Տ. Աֆրիկեան, ամեն տարի իր անձնական ծախքով 2 երկսեռ վար-ժարան բանտով որո՞ց թիւը խոս-տացած է հասցնել մինչեւ 20 ի :

Եւ նայեցէք, ինչ ցոյց կու-տայ հայուհեաց ընկերութեան տեղե-կագրին իւր ստացած դրամական նը-պաստի մասին .

Պ. Տիգրան Աֆրիկեան է 10,000 դրան (**)

Պ Ալէքսանդր Միլիք-Ագարեան է 1734 դրան

(*) Մեր նախորդ թիւին մէջ հրատարակուած «ուղեւորութեան նօ-թեր»-ու մէջ փոխանակ «20 ուսումնա-րաններ» բռնու «20 ուսանողներ» ըսուել էր սխալմամբ .

(**) Մէկ Արանը կարժէ հալիւ կէս ֆրանք .

Պ . Ստեփան Տէր Օհան—

հանէ	1200	դրան
Մի քանի ունեւոր ու—		
սանդղներէ	120	»
Տիկին Թամար Արամիա—		
նէ (Պագուէն)	600	»
Պ . Մ . Պապիկեանէ (վի—		
ճակախաղի արվիւնք)	400	»

Եւ մի քանի գրքեր, հանգիւսներ ու լրագիրներ հեղինակներէն . Ու այս բոլորին վրայ հարկաւոր գրամական յաւելումը ինքը ընկերութիւնը կ'ընէ 10 տարիներէ ի վեր հաստատակա-մութեամբ դաստիարակելով 500—600 երկսեռ ուսանողներ : Օրինակի ի եւ հետեւելի չեն գտնուել մեր ազ-գայնները այս պատուաբեր գործե-րը :

Մ. Հ.

Պ . ԷԳՍԱԵԱՆԻ ՈՐՐԵՐԸ

(Շար. . նախորդ թիւէն)

Իր շահատակութիւններով յեղ-շարքերէ արտաքուսից ետք, ամ-բողջ խաչագողական գործակալու-թիւն մը Մեծատուրեան Բարիզի մէջ հիմնեց : Մէկ կողմէ, զանազան խա-բերայական ձեւերու տակ, (ինչ-պէս Հայաստան երկրագործական գործիք զրկել են) Ֆրանսացի հա-յաւէրներէ դրամ շորթած է . միւս կողմէ, իբր հալածնալ «էնտէնիթոն» մը . Մանթաշֆէ իրեն կլորիկ ամ-սական մը կապել տալէ ետք, այս ամառ իսկ Պոդոս բաշայէ 500 ֆր . կրցած է բրցնել :

Ասոնցմէ զատ ինչպէս Պ . Էգնատեան, նոյնպէս երկու տարի առաջ կոմսուհի Գոլանայի հետեւէն ինկաւ . կը յիշուի թէ ինչպէս այն ատեն ալ «Սիլլա» ստորագը-րութեամբ յօդուածներ Շարժումի մէջ Գոլանայի դէմ հրատարակուե-ցան . Սիլլան Մեծատուրեանէն էր . իսկ կոմսուհին, « Իրաւունք»ի մէջ այն ատեն հրատարակուած նամա-կով մը, սա գէս Մեծատուրեանի պատասխանեց . «Այդ պարոնը քա-նի մը օր առաջ ինձի հկաւ ու ինձմէ 500 ֆրանք պահանջեց, ըս-պանալով, եթէ տալ մերժեմ, թերթերու մէջ ինձի դէմ պայ-քար մղել . վոնտեցի զինքը . ա-հա թէ ինչո՞ւ կը յարձակի վը-րաս » :

Այս խաչագողական գէպքէն ալ վերջը Մեծատուրեան Միւնիք պէ-յէն դրամ շորթելու ծրագիրը պատ-րաստեց, առեւտրական սուտ տուն հիմնեց եւն . իւր տմեն օր հիմնած ձեռնարկները այնքան շատ են որ, մարդ կը շուարի . օրինակի հա-մար, Ֆրանսացիէ մը վերջերս ի-մացայ թէ ինքզինքը անիշխանական կը ծախէ . . . ասոնցմէ ալ բան մը բրցնելու համար անշուշտ, եթէ կարելի է :

Բայց գէպերու գանք : Ըսի թէ Մեծատուրեան Միւնիք բաշայէ դրամ բրցնելու ծրագիր մը յաջողցնել ուզեց . այս ըսածիս (որուն ծանրութիւնը կը հասկցուի) այսօր «ստոյգ հիմ մը» կրնամ տալ : Արդարեւ, «Իրաւունք»ի գրած նամակով, Արմուրեանց գրաշարը կը խոստովանի, ու զայն շատ ա-ւելի կը ծանրացնէ :

Ասանկով անխոհեմ խաչագող-ները իրենք իրենց բերնով ըրած-նին կը խոստովանին :

Տեսնե՞ք նախ ինչ կ'ընեն :

Մ. Խ.

Թիւ երկու «Իրաւունք»-ի մէջ Ղուծութեանց կը խոստովանի թէ, ինքը որ իր ըսածովը, « 12 տարիէ ի վեր յեղ . կեանքին մէջ կը դառնայ 6 անգամ բանտարկուած է, եւ այսօր ալ կը կըրէ 6 տարեայ դատաւարութիւն մը, «Միւսիւր պէյի գիւմէն է, որ պէտքի վրէժը իր ծննդավայրը դրկէ. » ու կարծես թէ այս գիւմէնը չի բաւեր, յայտարարած է Միւսիւր պէյին որ վրէժը իր ծննդավայրը դրկելուն փոխարէն, յանձնը կ'առնէ, իր իսկ բառերովը «Թուրք ըլլալ, Մոլլայի Սարըն վըրուսը փաթթել : » (Իրաւունք, Թիւ 2 :

Ինչպէս կը տեսնուի սիրուն յեղափոխական մը : Ինչ երեսով ուրեմն «Սարըն կապելու պատրաստ» յեղափոխական մը որբեր պաշտպանելու կ'ելլայ : —անշուշտ որ խնդ է, պէտք է մըտածեն ընթերցողները :

Արդարեւ, առողջ բանականութիւն մը այս ողորմելիին դիմումը ուրիշ կերպով չէր կրնալ մեկնել : Թողունք խնդը, ու անցնինք Մեծատուրեանին :

Այդ խնդրին այդ մասնակաւան քայլը առնել տուողը Մեծատուրեանն է եղած գիտնալով անոր ուղեղային խանգարեալ վիճակը, զայն շահագործել ուզած է. Ղուծութեանց ինքը խոստովանած է, Մեծատուրեանի գէմ իր բարկացած մէկ միջոցին, թէ նպատակին եղած է Միւսիւրը համոզել թէ «իւրենք կրնան Հայաստանի ներսերը գործող շատ մը հայ գործիչներ կառավարութեան ձեռքը տալ. » փոխարէնը եթէ 20000 ֆր. իրենց տըրուէ :

Բացարձակ մատնութեան առաջարկութիւն մը, որ ամէն կէտով ճիշդ է. ինչպէս արդէն ողորմելիին հակասական խոստովանութեան կը հասկցուի, խոստովանութիւնն որ արդիւնք է հիւանդ ուղեղի մը անգիտակից մէկ զըրգումին :

Այս գործին մէջ (որ տարի

մը առաջ տեղի ունեցած է) Մեծատուրեանի ամբողջ հնարագիտութիւնը կայացած է իր ցաւագար ընկերը Միւսիւրի ներկայացնել իբր միտ գաղտնիքներ գիտող յեղափոխական մը :

(Շարունակելի)

ՆԱՄԱԿ ՇՈՒՄԼԱՅԷ

... Խմբագիր ,

Ազգագուտ լրագրող 12 փետրուար թուական եւ 11 թուոյն մէջ կարդացինք քաղաքէս հետաքրքիր անձնաւորութեանց կողմանէ երկտող մը որով կուզէ 1904 թուական 26ին ներկայացուած թատրոնի հասցիքին մասին տեղեկանալ թէ ինչ եղած է :

Յիշեալ ներկայացումը՝ որ Գայլ Վահանի թատրոնը խմբակցութիւնն էր, մեծ յաջողութեամբ ներկայացուեցաւ շնորհիւ թէ սեղանայ եւ թէ գողթական հայ երիտասարդութեան ժողովան աշխատութեան. անոնց հոգաբարձութիւնս իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնած է եւ հիմայ ալ հրապարակաւ կը յայտնէ :

Հետաքրքիր պարունակներն եւս մեր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք, որ ազնուարար նախանձախդիր կըլլան տեղական գործերու կանոնաւորութեան վրայ հակելու. եւ կը զարմանանք թէ իրենց հետաքրքրութեան աւելի շուտ գոհացում ստանալու համար ինչու գիւմէն չեն մեղ. մենք պատրաստ էինք իրենց պարգևելու, բայց քանի որ իրենք մեզ դիմելու չը բարեհաճելով՝ կուզեն ազգագուտ լրագրող միջոցաւ տեղեկանալ, մենք զայն ալ սիրով յանձն կ'առնենք, յետագայ պարզ հաշուեցուցակով :

Կը խնդրենք յիշեալ պարունակներն, որ միայն աշխատուած ու արդիւնաւորուած գործով չը հետաքրքրուին հեռուէն ու քողի տակէն. այլ ազգասիրաբար բարեհաճին մեզ ծանօթանալով աշակցելու, թէ մեզի եւ թէ վերոյիշեալ երիտասարդութեան հետ միանալով ձեռք ձեռքի տուած աշխատելու :

Եղբայրներ, պարզ հետաքրքիրներ

ըլլալը չ'արժեք, մեր այս ազնաւոր ժամանակներուն մէջ մեր միջավայրէն սկսեալ մինչեւ մեր տառապեալ հայրենիքին խորերը օգնութեան պէտքը կայ ամեն վայրկեան. եկէ՛ք, աշխատենք այսօր դպրոցներու, վարժարաններու, տառապեալներուն, միւս օր յեղափոխութեան. եւ այն ատեն գաղափարական հետաքրքրիւնը կըլլանք, եւ իրարմէ պահուրանելու հարկ չը մնար այլեւս :

Ահա ձեզի պատեհ ստիկ մը եւս. ամսոյս վերջերը յիշեալ երիտասարդութիւնը ինչպէս Բ. թատրոնը թիւր պիտի ներկայացնէ. բարեհաճեցէք ազնուարար մեզ ծանօնելու եւ ինչ կերպով որ կը հաճիք մեզի աջակցելու, սիրով կըրողներնք ձեր առաջարկութիւնները, միայն աշխատանք եւ արդիւնք պէտք է մեր տառապեալ աղքիւն օգնութեան համեմուտ :

Հաշուեցոյ Դեկտ. 26ի ներկայացումն

ՄՈՒՏՔ	Մը. Սն.
Ուրիշ հատ տոմս ըստ կամս	23. —
53 հատ Ա. կարգի 2 ֆր.էն	106. —
52 » Բ. » 1.50 »	78. —
18 » Գ. » 1 »	18. —
Այլ եւ այլնէն նուէր	4. —
Պիւֆէի կանխիկ վաճառում	65. 10
Գումար	294. 10

ԵԼՔ	Մը. Սն.
Դասատուներու 2 տոմս նուէր	4. —
Պիւֆէի ծախք	51. 70
Հագուստ եւ շէնայի ծախք	61. 05
Կազ եւ այլ ծախք	8. 65
Նուագախմբի տրուած	35. —
7 հարտա ճերմակ լաթ	1. 40
2ուտ հասցիք հոգաբարձութիւնը ընդունած է	132 30
Գումար	294. 10

Ի զիմաց Շումլայի երկսեռ Հոգաբարձութեան
Սանադագիր Աստուպետ
Թ. ՀՃ. Սեփականեան Յ. Թորոսեան
Շումլա, 15 Փետր. 1905

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ

Հինգշաբթի իրիկուն քաղաքիս Սահախէնիւ սրահը բաւական հոծ երկսեռ ընտանիքներ մը խոստովանէր Սախէնիւ լսելու : Այս հայ աչքեր իր ընտրած ասպարէզին կատարելագոյն տիրացած յաջողակութեամբ բաւ. այն — եւ քիչ մըն ալ աւելին — ինչ որ կը սպասուի Արեւելքի մէջ աչքէ մը : Բէսէնտին իր զօրեղ ձայնին կը միացնէ հայ եւ ֆուրսի-թուրք լեզուներով վայրկեանայէս օտոնաւորներ յօրինելու տրտմաններու հալոյ ազդեալ տաղանդը : Աւելի պիտի գնահատուէր այդ սրելեւան երեկոյթը եթէ Աչքը իր ներսի օգնականին քով ջուրհակաւոր աւելի կարող ընկեր մըն ալ ունենար : Երկուքի միջոցին մասը շատ գոհացողիչ էր որ քանիցս ծափահարուեցաւ : Իրօք պարզ Աչքէ մը սպասուածէն աւելին գտանք Բէսէնտին քով. միայն չը հասկցանք թէ Վառնայի ծանօթ թիթուսիկը աչքական — երեկոյթի մը տակէ աւելի ինչ կը սպասէր որ յանկարծ, անպատեհ վայրկեանի մը, սրահին ասպի կարող ձգեց ու հետագա իրենեւրով : Մանուցումին համեմատ, եթէ աչքը լսել կ'աւելի, Բէսէնտին պարզ աչքէ մը բաւական բարձր գոհացաւ : Արդեօք իր յաճախողներուն ահաւանդը կտորտող եւ զանոնք մոխրեցող չարչրկող ատամնաբուծի մը չափ անճաճակ էր Աչք Բէսէնտին : Բարեւ սուտիկէ-տօքթօրին :

ԿԸ ՓԵՏՈՒԻ

Ինչիկ Սեբաստացի Միլիթոն խան- լեան սզգայինը, Պատրիարքարանի կողմանէ : Ուստի կը խնդրուի իւր հայրենակիցներէն որ եթէ իւր մասին տեղեկութիւն մունեն եւ կամ հասցէն գիտեն, թող քարհաճին խմբին Շումլայի Արթ. Տ. Խորէն Ա. քահանայ Գիւլիկեանին :

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

10

ԿԱՐՍԻՐ ԺԱՄՈՒՑ

(Շար. նախորդ թիւէն)

Մինչ այս մինչ այն, Գաբրիէլ քանի կանցնէր, տէրտէրին աղջիկն ալ տանհինգը մտած էր : Ամուսնացումը որոշուեցաւ ու կատարուեցաւ : Քանի մը ամիս ետքը Գաբրիէլին հայրը կը մեռնէր. երկու տարի ետքն ալ տէր Թադէոսը : Տիրացու Գաբրիէլը մանչ զաւակ մըն ալ հայր՝ աներոջը յաջորդեց :

Հայոց հայրապետներէն Յուսիկը իր սրտին տիրած էր : Սնոր մէջ կը տեսնէր նիւթական ուժին վրայ քաղաքային յաղթանակը : Միւրեւեկ եպիսկոպոս մը, ըստ իր երաւակայածին, միսմիսակ, առանց զէնքի զիմադրած էր կայսերու եւ թագաւորներու : Տիրացուին համար Պոլսոյ Սուլթանը Դիւղլեմիանոսին կը նմանէր, ու ամէն եկեղեցական ալ Յուսիկ մը կրնար հանդիսանալ : Այդ սէրէն ու գազափարէն մղուած, Յուսիկ անունով քահանայանալ փափագեցաւ :

Նորընծային քարոզներուն համարը տարածուեցաւ շրջակաները : Աղէկ եղանակին թէ՛ մօտիկ գե-

ղերէն, թէ քաղաքէն ժողովուրդը տէր Յուսիկը լսելու կուգար : Բազմութիւնը կը հաւաքուէր գերեզմանատունը, երկեղած լուծիմամբ մտիկ ընելով իր սրտին խօսող պարզուկ լեզուն : Արշամ միշտ ունկնդիրներուն մէջ էր. կը սիրէր ու կը յարգէր տէր Յուսիկը, որուն ինքզինքը հոգեւոր ու մտաւոր ծնողքը համարելու իրաւունքը ունէր : Մտերիմներ էին : Օր մը վարժապետ տէրտիրոջ գիտողութիւնը ըրաւ, թէ քարոզներուն Աւետարանէն բնաբան չէր դնէր : Միշտ հին կտակարանը Գործք առաքելոցը կամ ազգային սուրբերը կը ներշնչէին զինքը :

— Հին կտակարանն ալ Սուրբ գիրք չէ՞, հարցուց տէրտիրոջ ժպտալով :

— Անանկ է, Սուրբ գիրք է, բայց Աւետարանն ալ շատ անուշ է, պատասխանեց վարժապետը :

Տէր Յուսիկ քանի մը բոպէ վարանումէ յետոյ, ըսաւ.

— Չե՞ս վախար որ շատ անուշութիւնը մեր ժողովուրդը մեղկացնէ :

Դիտողութիւնը նոր էր : Արշամ բկաւ մտածել : — Կը տեսնես, եղբայրս, շարունակեց տէրտիրոջ, որ մեր արօրները վարդները եզներ են : Մեզի կեանք տուող ցորենին ան պարտիկ հատիկները ունենալու համար, խոշոր խոշոր, ուժով ուժով եզներ պէտք են : Գառնուկով արտ կրնանք հերկել :

— Անուշտ ոչ :

— Մեր ազգին բարոյական կեանքն ալ ատ դաշտերուն կը նմանի. մանաւանդ որ խոպանացեալ անմշակ է. ու հիմակ տրամ հող դարձած է :

Գառնուկին քաջած արօրով չէնք կրնար հոն ա կօռ բանալ եւ սերմացանք ընել :

Արշամ ձախ ձեռքին մատներով իր պրզտիկ մօրուքը սկսաւ արագ արագ քաշկռտել : Տէրտէրը վերջն ո՞ր պիտի ընէր : Սա կոշտ գեղացիին մէջ նոր մարդ մը երեւան կուգար, իր մտքէն չանցած :

Տէր Յուսիկ յանձնապատասխան մը չըլլալուն, մեծ գոհունակութիւն պիտի զգար եթէ մրտաձուլութիւններուն վաւերացումը իր վարժապետէն լսէր : Միտքը ամփոփելով, դասնանքը կարճատեւ բանաձեւեց :

— Բրիտանոսը, ըսաւ, իրը Գառն Աստուծոյ կը ներկայացնեն : Գառնուկը կը սիրենք կը փայտայենք, բայց առանց իրեն ալ կրնանք ապրիլ : Իսկ կեանքերինս եղէն է, վասնիկ ուժովն ա՛ն է :

Ու երկինք նայելով, յարեց .

— Ուժովը մէկալն է :

Արշամ ալ ինքնաշարժմամբ վեր նայեցաւ, իբր թէ ինքն ալ բան մը տեսնելու հաւատալ. ու բաժ մը չգտնելով, հարցուց .

— Մէկալը ո՞վ է :

— Նոյնն է, եղաւ պատասխանը :

(Շարունակելի)

ԹԻՒՐԳԻԱ

Սուրբանըն հենի պիւր իրաւ-
տէսի իւզըն 30 տոնէս հարպ վա-
բօրարըն ինչասը Էյբօրա պահ-
րիէ ֆապրիգալարըն սըբարըն
օլընաճաղ ըմբը : Պու սըբարիշի
էլտէ իթմէքէ մուգապիլ ինկի-
լիզ հիւքիւմէթի պիւր վաղըթ ի-
չիւն իսլահաթ մէսէլէսինի թէէ-
խիւր իթմէք մէսֆաթթէրէսթ-
լիկինէ մէյիլի կէօրիւնմէկէ
պաշլատը :

—Անասուտա գըշ վէ գար
շիտանթլի օլտըլընտան պիւր չօգ-
թարաֆլարտա սօլուգտան տօն-
մուշ վէ էօրմիւշ խապէրլէրի ալը-
նըյօր :

ՐՈՒՍԻԱ

«Թան»ըն մուխպիլի Պապու
վադատընը չու հօլտա պիլտի-
րիյօր :

Պաւրտա միլէթլէր պէյնին
տէ տէվաթ իթմէքտէ օլտն
գանլը տրաթ աթիտէքի մէ-
պէպտէն իլէրի կէլտի : Պաւն-
տան պիւր ալ մուգատտէմ Պաւ-
գուտա էշուրէք իսմինտէ պիւր
թաթար պիւր էրմէնի մէք-
թէպ չօճուղընըն ըրղընա կէչ-
միշ : Պէր գաշ կիւն սօնրա
Սարգիս նամ պիւր էրմէնի թա-
թարը խապաթթիւնտէն տօ-
լալը ազարլամըն թաթար
Սարգիսի էօլէճէք տէրէճէ-
տէ հարէլէր : Պաւ ճիւնայթի-
տէն տօլալը թաթար էշուրպէկ
տէրտէսթլէ մահպուտա կէօթիւ-
րիւլտիկի էսնատէ գաշմազ թէճ-
րուպէսինտէ պուլընըր վէ պէ-
րապէր կիտէն : աքէրլէրին
գուրշուըն իլէ գաթլ օլընուր
փետրվար 19 տա սապաշ
սաաթ 11տէ էշուրպէյին պիւր
լընըմըն էրմէնի քիլիսէսինէ
կիրէր վէ ընվօլլէր իլէ է-
շուրպէկի էօլալընէն իրի էր-
մէնի ապրէրլէրտէն պիւրինի էօլ-
տիւրիւր :

Պիւր գաշ սաաթ սօնրա , թա-
թարար մօլալարլէ պէրապէր
էօլիւյի պիւր արապալա գօյուպ
չէհիւտէ կէպիւրիլլէր «Ինթի-
գամ» , էօլիւմ կիւմլուրլարա
պաղըրարադ : Գըբկըն իշարէ-
թի պու օլուր :

Ագշաթ սահաթ 7 տէ , պիւր
գաշ պին թաթար գալապալը-
ղը թիւֆէնկէր վէ ընվօլլէր-
լէրլէ սիւրալը պաշլարլար էր-
մէնի մահալլէսինի տօլաշմալա
գաշլըրարընա չըգանլարըն էօլ-
տիւրէրէք վէ խանէլէրի եա-
գարադ : Փետր 22տէ էօլլէն-
տէն սօնրա սաաթ իքիէ գա-
տար պիւրիւն շէհիւրտէ վէ ճի-
վարտա գանլը մէնգարէ տէվաթ
իտէր :

Փետրվար 22ին սաաթ 2սին-
տէ սիւքիւնէթ պաշլար , էրմէ-

նի խաբարարտան վէ թաթար
մօլալարտան միւրէքէպ պիւր
ալալ սօգաղարա գօյուպ էհալիի
սիւքիւնէթէ տալէթ վէ նասա-
հաթ իտէր :

Պաւ սուրէթլէ սաալիշ իպգա
օլունուր : Կիճէ պիւր տէրէճէ
րահաթ ըտը : Ֆադաթ էրթէսի
սաալաշ տահա շիտանթլի սու-
րէթտէ գըրկըն պաշլատը :

Շիմտիլէ գատար հիւքիւմէթ
խրիտիւնլարըն մուհաֆաղաթ
իչիւն հիշ պիւր մուհաթիւր թէտպիւր
իթլիսալ իթմէտի :

Պաւ կիւնէ գատար էօլէնլէրին
մըգտարը իքի պինի կէչէր վէ
եարէլէնլէր պիւր գաշ միսլի
պիլտաթ տիւր :

Սօգալար նաշէլէրլէ տօլմուշ
տրը : Կալիստիս էհալիսի հիւ-
տէթլէնմիշ օլմալլէ , գըրկընլա-
րըն տահա ֆէնա գարընգըլըգ-
լար հուսուլա կէթիւրմէսինտէն
գօրգուլըյօր :

Էրմէնիլէր Բուսլարըն թէգէի-
գաթլընտան սըգըմըն օլարադ
պաղըն հիւքիւմէթ մէմուրլա-
րըն թաթարարըն թահիթ ու
թէշլիգ իթմիշ օլմալարընը իտ-
տաա իտէյօրլար :

—Տալիլի գարընգըլըգլարա
խրիթամ վէրմէք վէ ում ու ա-
սալիշ իպգա իթմէք արպիւ վէ
մապսէտի իլէ Չար աշվալըն հաղը-
րէի թէտղըգ էլլէմէքլէ լա-
ղըմ կէլէն թէտպիւրլէրի կէօ-
թէրէն պիւր րաթօրթ թանդիւ
իթմէք խրումէթի վիւքէլատան
Մ . Էքօրմօլմա իհալէ իթտի
իտի : Պաւ գաթ նուգաթի վէ
րէճալը տէվլէթի պիլթթէճէ Ուիւ
ուլուն միւգէքէրլէրտէն սօն-
րա գանուըն էսասի [սահմանա-
գրու թիւն] թէէսիսի վէ էհա-
լինին իտարէի հիւքիւմէթէ իշ-
թիւրաթը էլլէմէ կէօրուպ , պու
մաալտա պիւր րաթօրթ Չարա
թաթարի իթմիշ . վէ Չար տա-
խի անը մէպտէն գապուլ էյ-
լէմիշ օլարադ եաղընտա օլ
պապտէ պիւր իւքաղ սուտուրը-
նա պէքլէնիլլէքտէ օլտըղը Բէ-
թէրապուրիտան «Հալաա» պիւ-
տիւրիլմիշ տիւր :

—Նորշաւտա պիւր չօգ գա-
պիլթիլլէր վէ քօլիւլէր քէնտի
պէքլէմէլէրինտէ վէ սօգաղար-
տա գաթլ օլընմըլար :

—Կրանտիւք Սէրկէյի գաթլ ի-
տէնին Բարիստէն կիլթիկի թա-
տիգ օլընմըն : Մօսկուտա կիլ-
լի պիւր մահէլտէն պօմպա տի-
նաթիլլէր ընվօլլէր տէրօղը պու-
լընմըն :

ՄՈՒՀԱՐԵՊԵ

Մուհարէպէնին աշվալըն հաղը-
րէսի Բուսլարըն թէհիլքէյէ իլգա
իթմիշ կէօրիւնլար : Ճարօնլարըն
կիւրլէլէրի Մուքտէնէ գատար
էէթիլլար : Օրանըն Բուս պան-
գաթը Բէթիւրապուրիտան ալուր-
ղը էմիւր իւլըրէրինէ գաւանմըն

օլուպ , շիմալա տօղրու , պէլ-
քի Խարպիւնէ գատար Քէրի
գաշիւյա հաղըրլըգ կէօրիւ-
յօր : Տիկէր թարաֆտան ճա-
րօնլարըն պիւր գօլու Չին սի-
նօրընա կիրէրէք , Մօնիօլիտան
կէչուպ , Բուրօթաթիւնին կէրի
գաշաճաթ եօլարընը քէսմէք
թէտպիւրինտէ տիւր : Ճարօնլա-
րըն Չին թօրաղընտան կէչմէ-
լէրինտէն տօլալը Բուսիա տէվ-
լէթլէրէ քօթէթիլ իթմիշ տիւր :
Մէյտանը մահալլէպտէն Բու-
րօթաթիւնին Չարա վէրմէք-
տէ օլտըղը թէլէկրաֆլար միւ-
թէտաթիւ նաթլարտա ճա-
րօնլարըն հիւքուլարընտան
պահա իտէյօր :

Տէնիլտէն իտէ ճարօնլար 20
թօրիլլէր վէ պիւր զըրնլը իլէ
Վլաաթիլթթօթը վէ ճիլար սա-
հիլլէրի իհալէթ իթմիշ օլարադ ,
օլ թարաֆտան րուս օրտուսընա
մահիլմաթ նաթլընը մէնն իթ-
միշ տիւրլէր : Ֆադաթ ճարօնլա-
րըն պէօյիւք վաթօլարըն էօթէտէ
րուս տօնանմաթընն եօլուընը
պէքլէմէքտէ տիւրլէր :

—Ճարօն վիւքէլա ընլիսի թօ-
քիտա պիւր նաթլգ իրաաթը իլէ
տէմիշ տիւր : «Բօրթ Սթիւրըն
տիւշմէսի Ապսաի Շարգաա Բու-
սիանըն գալվլէթիւնի քէօթիւ-
րիւմ իթտի : Բուսիա օլ ճիլարտա
պէսլէտիկի պիւրիւն իսմիւլէր-
տէն մահրում օլտու :

«Ճարօն արգաթ ու իշթի-
մալընտան տուր օմալաճադ
տըր , զըրա տահա պիլլիմ մադ-
սէտիլլէթ թէմամէն վաալը օլմա-
տը , պիլլիմ մադսէտիլլէր տիւր
ըսալաթ իթմէք քի ճարօն քէնտի
քէնտիսինի մահաֆաղա իթմէկէ
մուգթէտիւր տիւր վէ իլգաթի
Շարգաա սուհ ու սաալիշին տա-
լիմի սուրէթտէ թէմիւնին արպու
իտէր» :

—Թօքիտան Բէյրըա իշար օ-
լընտըլընա պինտէն , Չինիօշան-
կա եաղըն ճարօն օրտուսընն
սաղ գօլու Բուսլար իւլէրինէ հիւ-
ճում իթմիշ օլարադ պուլար-
տան 17,000 քիշի թէլէթ օլմուշ .
ճարօնլարըն թէլէթիլաթը եա-
լընը 2,000 քիշի իմիշ :

—Մարէշ Ծյամանըն սօն
րաթօրթընա պինտէն , ճարօնլար
տէֆաթլէ հիւքուտան սօնրա
Չինիօշանկի գապլ իթմիշլէր .
օրտաա 2,000 րուս թէլէթ օլըն-
մըն վէ գալանլար 3 թօր վէ
խալլը թիւֆէնկ պըրադարադ
կէրի գաշլըլար :

—Տիկէր միւթէտաթիւ թէլէ-
կրաֆլար տալի 3 կիւն միւթէ-
տէմէլէրին նէթիճէսի րուսլա-
րըն Չինիօշանկի թէրքլէ շէմալի
չարգ ճիհէթիւնէ եանի Խանիս
նէհիւն սահիլլէն կէրի սիւրիւլ-
մէօի օլմուշ տըր :

Թէնէրալ Սախարուլըն թաաթի-
գի իւլըրէ տալի , ճարօնլարը-

տան պիւր գօլ Բուրօթաթիւնին
արգա ճիհէթիւնտէ պուլուընլար :
Բէշա պիւր չօգ Խանիսաղ շէթա-
լարը Բուսլարըն կէրի շէթիլմէ-
սինի մէնն իթմէր իշիւն հիւքիւ-
մէ հաղըր ըմբըլար :

ԱԶԳ

Աղքատախնամ ընկերութիւնա հը :
րապարակ հանած է հարսանեկան եւ
անուան տօնախմբութեան առթիւ գործա-
ծիլի շնորհաւորական քաղղեր ինպատ-
քաղաքիս հայ կարօտիւնց , եւ կը
խնդրէ որ Պատ. Աղքայինք հաճին գնել
անոնցմէ եւ գործածել փոխան հեռագրի
կը ծախուին ի հաշիւ ընկերութեանս
«Բաթիկէն Սիւնի» եւ «Հայկական»
ընթերցարանները :

Գին. —Անուան տօնիւ 20 մոգ . իսկ
հարսանիքի առթիւ 50 մոգ .
Ի գիծոց Աղք. Ընկ. Գործ . Ժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Ե. Աղապար Մ. Գարագաշեան
1902 թիւար. 7
Վառնա

ԿԻ ԿՆԴՐՈՒԻ Ամերիկայի, Եգիպ-
տոսի եւ Ռուսիոյ մեր յարգելի
գործակալներէն որ հաճին ներկայ
սմառ մինչեւ 25 ր մեզ հասցնել
իրենց գանձումներու հաշիւները եւ
չը վճարողներու պատասխանները ,
որպէսզի գիտնանք թէ ինչպէս վա-
րուելու ենք անոնց հետ :
Նաեւ կազմարարներ մեր կարգ
մը խոստովագողց րաժանորդներուն
որ իրենց նախորդ տարիներէ մնա-
ցած պարտքերը զրկեն ուղղակի մեզ :

Է Օ Ռ Օ Բ Է Ն

Յրաններէն միջազգային շարաքա-
րիւր

Նշանաւոր գրադաներու խուճիկ
վարչութեամբ հրատարակուող այս շա-
րաթաթիւրը կը պաշտպանէ ըրոր հա-
րսանալուող ժողովուրդներու իրաւու-
թը լուրջ եւ րազմակողմանիմտութեամբ
րուսած յօգուածներով :

Գինն սահեկան 15 եւ վեցամսեայ
8 ֆր .
Խնդրողին իրը նմոյշ օրինակ մը
ձրի կը զրկէ :
Հասցէն
Վարչութիւն «Եօթօրեկէն»ի
24 Տօֆին փողոց
ԲԱՐԻՉ 6 րդ .

ԹԱՏՐՈՆ

Յառաջիկայ հինգշաբթի ցիշեր 24
փետրուար նաալմտա Հայ . Դերասա-
նական խումբը մեծու պատարասու-
թեամբ պիտի ներկայացնէ ի յիշա-
տակ վարդանանց քաջարի նահա-
կայ :

ՄԵԾԵՐ ՎԱՐԳԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Անուն ողբերգութիւնը
եւ յիս ողբերգութեան
Միծաղաշարք գաւառ մը

ԱԶԳ

Տ. Տօք. Թօրոսիս վերջնականա-
պէս քաղաքս հաստատուած ի-
նկով, կընդունի ամէն տեսակ հի-
ւանդներ կէսօրէն վերջ ժամը 2 կ
մինչեւ 4 :

Տունախօս փողոց Թիւ 3
Одговорникъ А. Курбетиявъ
почтища — «Вамность», Варна